

HIND 5 SENTI

Õpilasteleht

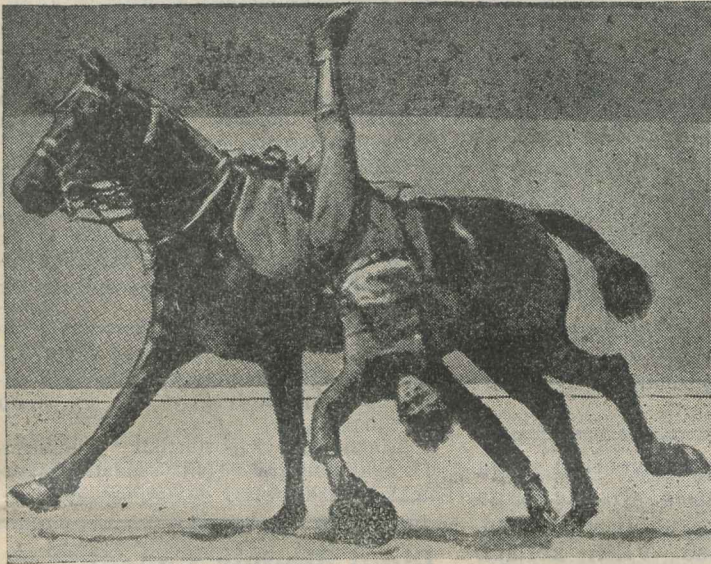

Nr. 7.

3. novembril 1937.

VI aastakäik

POLITSEIHOBUSTE TREENING AMEERIKAS

Riigiraamatutöö
№.

Ka niisugune harjutus on kavas ja on vajalik korralikule ratsapolitseinikule. Harilikult lõpetatakse esinemine selle efektnumbriga.

Mida suudab ratsapolitseinik

Suurlinnades on politseihobune korrapidamisel asendamatu.

Olen näinud, kuidas rahvas suurus politseinikkude hulga keskteele, ja kuidas siis ainus ratsanik sundis massi tagasi kõnniteele ja hoidis teda säääl.

Ühel suurel tulikahjul kahel ratsapolitseinikul õnnestus tuhandeid inimesi hoida eemal hädaohust, kuna kahekümne viiel jalapolitseinikul korrapidamine nurjus.

Aga kas ei suuda autod ja tsiklid hobusega võistelda? Ei. Mootorsõidukid on küll hääd politseinike kiireks kohaletoometamiseks, kuid trenitud hobust nad asendada ei suuda.

Muidugi on aga selge, et koolitamata ratsu on linnaelanikele pigem hädaohuks, kui kaitseks.

Politseihobused koolis

Kui kaua ja kuidas õpetatakse politseihobuseid?

„Koolis käia“ tuleb neil vähemalt 1 aasta. Ja sinna pääsevad ainult „äravalitud“, sest politseiteenistuseks kohaseid hobuseid on vähe. Selline hobune peab olema kuuskümmend neli tolli kõrge, umbes 400 kilo raske ja mitte üle

kuue aasta vana. Tal peavad olema eeskujulikud kabjad ja tugevad jalad, lai, sügav rind, madal turi ja selg, mis kohane sadulale; üldiselt — hää ratsahobune.

Ratsude koolis pole karistusi

Algtreening vältab kolm kuni viis kuud, olenedes looma võime-test. Väljaõppel korraldatakse igat piasija lõpmatuseni, sest loom õpib harjumuste ja kogemuste varal. Tol perioodil treener on hobuse vastu vali, kuid ei hirmuta ega liialda, mis murraks hobuse hinge. Löömine, või koguni jalaga virutamine on politseiniku silmapilkse vallandamise põhjuseks. Löömine pole ainult toores, vaid rikub ka looma häid omadusi. Hobust õpetatakse julgustamise — mitte karistamisega. Ta õpib, et tuimuse ja tujukusega ei saa ülesannet lahendada. Ta kogeb, et püüdlikkust tasutakse suhkruga, või õunatükiga, või muuga, millele ta on maias.

Esiteks õpetatakse „noorele“ samme. Harilikule ratsule õpetatava viie sammu asemel politseihobu õpib vaid kolme: sammu, traavi ja galoppi.

Suurraua külge kinnitatud piken-

SUUR ÜLLATUS

KOOLIDE VÕISTLUSE

võitjale annetas preemiaks K. K.-Ü. „TÖÖKOOL“ hinnalise

ELEKTRIJAAAMA MUDELI

Elektrijaama mudel on uhkuseks igale koolile maal kui linnas.

Elektrijaama mudel võimaldab näitlikult selgitada elektrijaama tegevust, voolu transformeerimist jne.

KOOLIJUHATAJAD ja ÕPILASED

tehke kõik, et see preemia langeks just Teie koolile, sest ELEKTRIJAAAMA MUDELI saab see kool, kust on suhteliselt kõige enam „Õpilasteleht“ tellijaid.

Praegune seis on:	kr.
1. Tallinna L. 1. Algk.	97.25
2. Kaagvere Algkool	50.25
3. Tartu L. 5. Algkool	46.25
4. Üliila Algkool	40.50
5. Valga L. 3. Algkool	39.25
6. Otepää L. Algkool	36.00
7. Võõbste Algkool	35.75
8. Haimre Algkool	27.00
9. Matjama Algkool	27.00
8. Lepistu Algkool	26.25
10. Alatskivi Algkool	24.75

Juhime koolide tähelepanu lahkesti sellele, et KOOLIDE VÕISTLUSE võitjaks tuleb see kool, kus on tellimisi kõige enam suhteliselt õpilaste arvule, seepärast palume kõiki tellijaid-koole juure märkida või järele saata õpilaste arv koolis.

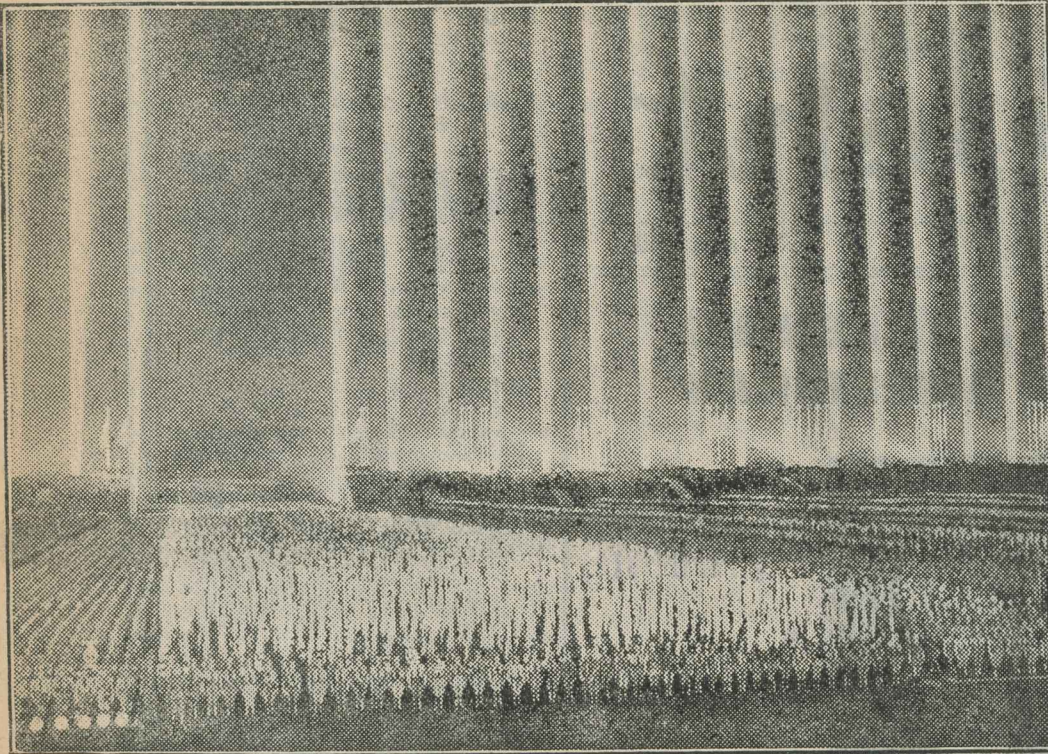
datava oheliku otsas õpib hobune samme. Üks mees hoiab oheliku otsast, kuna teine juhib hobust ringis. Siis lastakse tal iseseisvalt proovida. Harilikult ta alguses kõhkleb ja seisatab. Siis õpetaja läheb ta juure, julgustab ja rahustab teda patsutamise ja juhitud uuesti. Peab olema kannatlik ja sõbralik.

Järg lk. 4

Treeningharjutus,

mis nõuab pingutust ja kogemusi nii sõitjalt kui hobuselt.

ELEKTRI-SAJANDI IME

Sellist haruldast pilti võis hiljuti näha Nürnbergis Saksamaal, kus üllatati 110 000 külalist toreda valgusimega: vägevaist kiirteheitjaist öötaevasse juhitud valgussambaist oli kujundatud Zeppelinil väljakule kirik.

Edgar Leis, 13 a.
Kanepi

V.

SAATUSLIK KLASSIUKS

Kuldaväärt onuke!

No-jah, see Mäeotsa-Kusti on üks vahel peris moen poiss, aa sihukesi krutskuid om tiäl küll peris ohtradõ seen.

Ütskõrd jäll oll säädnü tiä kurivaim minu pingile mitu nõpsikut. No-jah, kui mina sis pääle istsõ, tull mu suust hüüd, mis käis poiste keeli — otse üdini. Ei, no-jah sis kargas ka minul süä täüs, vai timä piäb muudkui vigurit.

Heitsime nüüd kampa ja võtsime otsuseks Mäeotsa-Kustit ristida Nõpsiku-Kustiks. Aa no kos sa saad, kui tönõ litsub joba vällä, mine võta viil kinni ja akka tõist takan virutama. Aga onuke, sa tiäd, midä ei saa kõrda saata jõuga, tuud tettäs nõuga. Nii oll nüüdki.

Leimi ussõ ülemitse veere sisse raudnagla, pannimi külge jupi kapla ja köitsemi kabla tõsõ otsa

tassi, ning täütsemi veereni viiga — ja pannimi ussõ simsile. Aga Kustit ess näe, üks oll viil paon. Aa nüüd juussõ Villi kellägõ müüdä koriduuri ja helist joba tunnile.

Peräst tuud, kui latsõ olliva klassi tulnu, köitsemi tõsõ kabla jupi ussõ lingi külge, et niipea kui Kusti tulõ ja ussõ valla tege, satas klaasitäüs vett karmauhh! tälle kaala.

Iga minut pidi nüüd tulõma oodetav. Joba kobistaski kiäki ussõ takan — pinevüs kasvi. Link liiksõ, viitass langes ja... õpetaja saisa lävel. Kõik vesi oll tälle kaala sadanu. Meid valdas nüüd irm — tiäb mis saab? Aa olnud ädä midägi, kõik läits niu „antsu viuliga“. Meil kästi võtta inne taskurätikud ja õpetaja viist puh-tas pühki, midä ka teimi.

Peräst sedä kui ollimi viil andis pallõlnu, ilmus päävvalgõlõ ka ristitav ise, muie näol.

No tuu muie ai kiigil kopso üle massa, vai tiä itsitäs ja tõsõ pallõlgu inne...

Mäeotsa-Kusti jäi ikka selleks ka edespidi. Aga ega mi es kade-sta mitte põrmugi, las olla, kui tiä nii om loodu.

Muud es olõ midägi, aa lõpp oll üvä.

Hulka palju tervisi!

Sinu Värdi.

Rauda leidub! Jõhvis rauamaagi puurimisel jõuti juba raudasisaldava kihini. Proovid saadeti nüüd uurimisele.

Eesti rekordkari Järvamaal. Viimasel 1936./37. kontrollaastal on olnud piima-toodangu rohkuse poolest Eesti rekordkarjaks Järvamaal Kalitsas asuv J. Neumanofi kari. Selle karja, mille lehmade arv 4—6 vahel, iga lehm on andnud aasta keskmiselt 5.972 kg piima ja 210,6 kg võirasva, kusjuures rasva % on olnud 3,63. J. Neumanofi rekordkari koosneb päämiselt sagaverelistest hollandi-friisi tõugu lehmadest, kuna üks lehm on hoopis ilma tõutüübita.

Londonis ilmus ingliskeelne teos „A Wayfarer in Estonia, Latvia and Lithuania“ (Rändur Eestis, Lätis ja Leedus), kus antakse rida meeleolulisi kirjeldusi ja ülevaade üldistest oludest ja saavutustest nende riikide iseseisvuse ajal.

Eesti romaane välismaal. Mait Metsanurga romaan „Ümera jõel“ on läti-keelse tõlkena trükivalmis ja ilmub lähemal ajal.

A. H. Tammsaare psühholoogiline romaan „Kõrboja peremees“ ilmub rootsi-keeles õnnestunud tõlkena. Kirjastajaks on Stokholmi üks suuremaid kirjastusi.

Meie väliskaubandus. Möödunud nädalal saadeti Eestist 10 000 kg õunu Saksamaale.

Tähtsaima eksportartikli moodustasid aga elusseed. Nii saadeti Saksamaale 15 000 siga.

Ringi ümber spordi

Uued vabamaadluse Euroopa-meistrid. Münchenis vabamaadlusesivõistlustel tulid meistriks arvates raskematest kaaludest: Hornfischer (Saksa), Cadier (Rootsi), Johansson (Rootsi), Schäfer (Saksa), Nettesheim (Saksa), Toth (Ungari), Brendel (Saksa). Rahvuste paremusjärjekord kujunes järgmiseks: 1 Saksa 14 p., 2) Rootsi 10 p., 3) Ungari 7 p., 4) Schweitsi 6 p., 5) Soome 4 p., 6) Cehoslovakkia 1 p.

Meie vehklejad Rootsisis. Stokholmist Eesti vehklemismeeskond ESS tõi kaasa hõbemedali, mis on tunnustustähiseks parimale esinenud välismeeskonnale.

Eesti meeskonna liige W. Walter võitis kõiki vastaseid, ka prints Gustav Adolfit.

Eesti käsipalli-esivõistlusil asus juhtima ASK, võites viimati korvpallis Tallinna Kalevi 39:37.

Kolme-linna võistluse võitsid eestlased 16 punktiga, 1. Tallinn, 2. ja 3. koha jagavad Riia ja Turu (13 p.).

Uue Jaapani rekordi saavutas Oe teivashüppes 4,35.

VÄÄRTSEEBIKS KUJUNENUD!

A. FREDERIKING-TARTU

„Õpilaslehele“ kirjutanud skautmaster H. Michelson

MAAILM ÜHES LAAGRIS

MÄRKMEID SKAUTIDE JAMBOREELT HOLLANDIS
IGA LAAGER NÄITAB RAHVUSTE OMAPÄRA

Algus eelm. nr.

Luxemburg on tugevasti esindatud. Poisid teevad võimlemisharjutusi esinemiseks. Nad kannavad kõik halli mundrit, sarnleb meie noorkotkaile. Kõikjal todemite ja puukaunistuste rohkus.

Jugoslaavia laagri keskel asuvas suures indiaani telgis asub hiigla maal nende noorest kuningast Peeter II, kes on pildil kujutatud skaudimundris.

Soome laager on armas paik, nendel on ka oma väike näitus, kus ei puudu odad, kettad, naelkingad, suusad, pussid, kirjandus jne. Keskel sümbolina alusel katkend vana „Kalevala“ loost. Siin tunned end kui omaski kodus.

Soome kõrval on Hiina laager. Kirjud paberist õhupallid väravas; demonstratsioon „hiilgava kirju koletisega“, see maotaoline suur kirju lina kohutava eluka kujutisega on kahel poisil ülepää ja demonstreeritakse trummi põrina saatel oma rahvastantse. Muidu korrapärane, sümpaatne laager.

Egiptuse laager on meie laagritele üsna lähedal. Laia-äärliste õlgkübaratega tõmbavad nad endile kõikide tähelepanu, samasuguseid kübaraid kannavad ka nende naabruses asuvad 5 esindajat Saba saarelt.

Mehhiko laagri haruldaste vaipadega kaunistatud värav on kenamaid ja omapärasemaid kogu suurlaagris, nende maa nimetus on värava kohta koostatud rahvusvöödest.

Jaapani laager tõmbab enesele suurt tähelepanu värava postide otsas lehviva kahe hiigla värviküllase lohega, mis lehvivad lippudena, samuti näeme siin rohkesti rahvuspäraseid kaunistusi ilulaternate, lehvikute ja hulgaliste käsitööde kaudu. Telgid on püstitatud bambuskeppide abil.

Norra laager, milline asub meie naabruses Leedu kõrval, äratub tähelepanu hulga väikeste rahvuslippudega, samuti torkab silma roheline lipp, tuntud Otto Sverdrupi rühma sümbolina.

Portugali laager on ehitatud kirevate lippude ja ilulaternatega.

Kus aga kirevus ja värviküllus eriti silma torkavad, see on

Suur Ameerika laager.

Siin on lausa rahvuslippude meri, kõikjal kirevad heledad, päemiselt punasevärvilised lipud; mugavust tõstavad väljakule püstitatud tohutud vihmavarjutaolised ulualused, nn. kohvilauad. Aga nende näitustegi sisustus pakub suurepärase ülevaate USA kultuurilistest saavutustest. Vastuvõtu puhul pakkus indiaanlaste takt ja nende vägev orkester meeldivaid vahepalu.

Meile väga külalislahkete naabrite leedulaste laager pole unustanud püstitamast näitust rohkete rahvuslike käsitöödega; eriti meeldiv on hiigla reljeef maapinnal liivast ja samblast: suurtüki toru ühel pool, teisel skautluse suunanäitaja. Isegi Baden-Powell on öelnud selle kohta, et suurtükkide hävitamisest üksi ei piisa, vaid ka taeva all lendavad suurtükid tulevat kaotada. Eks ole selles suurjuhi pool humoorikas väljenduses palju tõtt tänapäeva maailma rahuprobleemi huvides.

Hollandi Ida India, see hollandlaste au ja uhkuse kehasus, on kaasa toonud materjali ja püstitanud hiigla ulualuse bambusest, mis kujutab näituse ja vastuvõtu telki. Teed pakuti siin bambuspilliroost valmistatud topsidest.

Ka Poola laagri külalislahkusele pole piire. Eeskätt nende korrapärane telkide rajoon hää pioneer-oskuste väljendusena telgi sisustuses ja laagri ümbruse kaunistamises laseb oletada tusedat praktiliste oskuste tundmist.

Nende hää orkester, lauljad ja rahvatantsijad väärivad tähelepanu.

Ungari laagri omapäraks on käsitöö alal esemete rohkus. Nendel on omapäraseks huvialaks plaksutamine nahkpiitsadega — sport.

Meie vastas asuv Armeenia on laagri väravasse seadnud tõusva päikese mägede vahelt, s. o. lootus tulevikule.

Ikka huvitavamaks ja õpetlikumaks muutub rändamine siin suures rahvaste peres. H. M.—N

VEEL NÄDALA-UUDISEID

Paul Keres saavutas simultaanseansidel Hollandis üldse nelja võistluse kohta 123 võitu, 14 viiki ja ainult 3 kaotust.

Maleheitlusi. Pääle 10. partiid Botwinnik-Löwenfish'i vaheline turniiriseis on 4:4.

Maailma-meistervõistlusel Euve ja Aljechin'i vaheline seis on 7:4 Aljechini eduks.

Kesk-Euroopa aega soovitatakse maksma panna ka Eestis, ühenduses Euroopa raudteede sõiduplaanide ühtlustamisega.

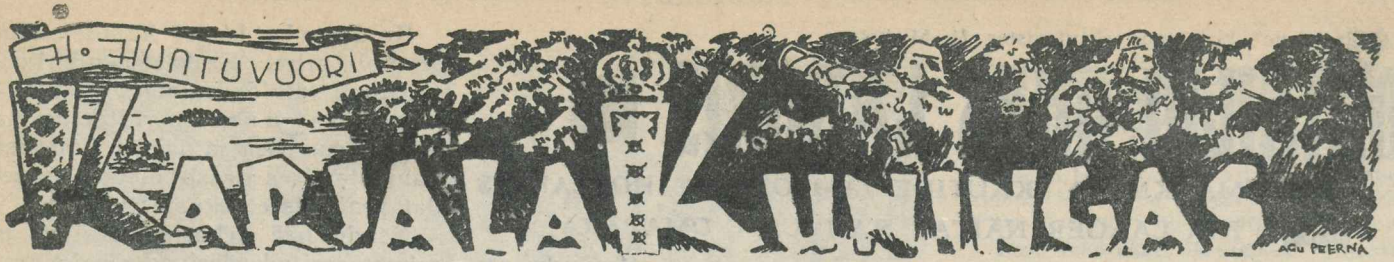
KAHE PÄÄGA KAJAKAS

Vilsandi tuletorni ülem A. Toom ühes mõne turistiga leidsid Vaika saarelt noore naerukajaka, kellel kaks pääd. Üks pääd oli normaalne, teine oli väiksem ja välja kasvanud samuti rangluude vahelt, vasakult poolt harilikust.

Kui A. Toom tahtis lindu kinni võtta, tõusis see lendu ja kadus. Kapten Toomi arvates olevat see esmakordne looduseviperus lindude riigis.

Hiina skaudid laagris pulkadega söömas

Kirjavana liikus ohvirahvas mäel, kui Osma saabus. Ja uusi tuli üha lisaks. Naiste kirjuvärvilised rõivad ja hõbehted ning meeste relvad välkused hommikupäikese paistel. Äkki peatub Osma. Ta on hämmastusest kokku varisemas. Ta ei suuda sammu astuda, hing ähvardab kinni jääda. Sääl tuleb talle vastu Alja, lembe Alja tervena ja elusana. Osma võtab ta käe, kuid ikka veel ei saa sõna suust. Nad seisavad sõnatult käsikäes. Alles kui Osma vaatab kõrvale ja näeb ohvirahva tihedais parvis ootavat, lausub ta tasa: „Teadsin, et juhtub midagi ütlemata hädä, kuid niipalju ma ei osanud siiski oodata.“ — Enam ta ei ütle midagi, vaid läheb, kuid mineja oli taas endine uljas Osma. Poolal mäel peatub äkki Osma, sest nüüd alles tuleb talle korraga meele, et puudub tähtsaim ohvriloom: Osmala uhke härg. Mida mõtlevad nüüd haldjad, kui seda ei ole, sest vaenlane tappis selle. Mehed mõistavad Osma mõtteid. „Siin on loomi ilma Osmala härjätagi, vahest ei pane haldjad pahaks, kui see praegu puudub,“ lausus vana Tiuro. Kuid Osma üha seisab, mõtleb. Siis näevad kõik, kuidas Killaneemelt viskub vette suur hirvevasikas ja hakkab ujuma Urimäe poole. Osma astub rannale vasikale vastu, haarab tal sarvist kinni ja hakkab teda rahulikult üles mäele talutama. Kõik on otsegu tummad sellest imest. Nii saatsid haldjad teadijale ohvri looma. Osma on jõudnud üles mäeharjale, kuid teised seisavad üha liikumata mäerinnakul. Pikk ja tore oli Osma alati olnud, kuid nii uhkena ei olnud teda veel kunagi nähtud kui sel hetkel hommikupäikese säras, käekõrval läikiv vasikas. Üsna märkamatu hiiuatas Päivö tasa: Karjala kuningas! Kuid samal hetkel kordasid lähemal-olijad valjemini: Karjala kuningas! Kohe veeres üle Urimäe vägevana kui kevadine voog: Karjala kuningas, Karjala kuningas! Ja kaugeist mägedest kordas kaja: Karjala kuningas, Karjala kuningas!

Noorte õhtu

Jõudis õhtu. Olid toimetatud suured ohvritalitused ja söödud rikkalik ohvrieine. Lõbusasti vesteldes mindi Ohvrimäelt alla Salasilma rannale ootama, mis noored olid leiutanud tänavusteks kilapidudeks, Korraga peatusid kõik ja jubedus täitis meele. Metsast tuli nähtavale kummaline olend, saja-aastane Kole-Pirho. Ta oli rõivastatud naharäbalaisse, kuid räbalate vahelt võis näha ussipäid

ja karuhambaid. Säared olid kohutavalt karvased ja juuksed sasis ning vanunud. Krimpsunud näost eraldus terav nina ja lõug, nagu muinasjutunõiamooril. Sellest oli mööda juba viis aastat, kui Kole-Pirho end viimati oli näidanud, seepärast olid kõik teda pidanud juba surnuks. Harva näitas end Kole-Pirho inimestele ja päris jube oli, kui ta näitas end hõimu ühiseil killapidudel. Ennemgi oli ta mõnikord tulnud Urimäele, vehkinud kepiga õhku ja pobisenud arusaamatuid sõnu, kuid midagi kohutavat oli siis alati hõimule juhtunud. Sellepärast täitis hirm nüüdki inimeste meeli, kui kortsuspalgeline, takujuukseline Kole-Pirho kepi varal läapas üles mäele. Lapsed põgenesid kisendades vanemate hõlma alla, nähes lehvivaid naharäbalaid ja ussipäid. Kuid ei hakanudki Kole-Pirho seekord kepiga vehkima ja manama. Ta istus vaid uritule juure kivile ja nuttis. Siis Osma lähenes talle ja küsis: „Kas Pirhol on külm?“

„Jah, Pirhol on alati külm ja nälg, Karjala kuningas,“ vastas ta.

Osma tõi tohutorbikuga sooja putru ja ohvri-liha. Pirho sõi ahnesti ahmides. Siis ütles: „Nüüd on Pirhol hää olla, hää olla, Karjala kuningas. Pirhol on vaid uni, on uni, Karjala kuningas.“

„Tule heida magama,“ ütles Osma, saatis ta lootsikusse ja mähkis hästi nahkadesse.

„Pirho võiks olla Osma vanaema, Osma vanaema, Karjala kuningas.“

„Jah, sa jäägi meile vanaemaks,“ lausus Osma, „ma hoolitsen sinu eest, miks peaksidki nüüd enam metsa minema külma ja nälga kannatama.“

„Pirho jääb, Pirho jääb, Karjala kuningas,“ kostis vanake ja oli juba uinunud.

Jubedus oli inimestest lahkunud, kui Kole-Pirho nii mõistlikult Osmaga jutles. Ent selajal, kui Osma saatis Pirho magama, jutustasid emad lastele, et Pirho oli olnud kord Karjala kauneim neidis ja temast pidi saama Osmala emand, kaubad olid juba tehtud nüüdse Osma vanaisaga. Kuid siis läks Osma varjaagide maale kangelasretkele ja tõi säält endale emanda kaasa. Siis põgenes Pirho metsa ja on säält hulkunud pääst segasena aastakümneid. Keegi ei teadnud, kus ta asus, millest elas, kuid metsast teda ära ei saadud. Aegajalt ilmus ta Kole-Pirhona inimeste sekka.

Järgneb

POLITSEIHOBUSTE TREENING

(Alg. lk. 1)

Ka hobuse välimuse eest hoolitsetakse. Muuseas õpetatakse ka kaela kumerdama. See toimub nelja vastava nõõri pingutamisel ja varsti on tal harjumuseks saanud, hoida kaela „rõngas“.

Kuidas tõrjub politseiratsu tunglevat rahvamurdu?

Ta asetab oma külje taganemast keeldujate vastu ja surub neid tagasi.

Selle õpetamine nõuab palju aega. Surumine peab olema tugev, kuid hädaohutu kodanikkude jalgadele. Et siin hobune peab jalad külje suunas üksteisest mööda viima, nimetatakse seda võtet külminekukks. Ratsanik surub parema põlvega hobuse küljele, kes siis sooritab külmineku vasemale, või jälle survele vasema põlvega järgneb liikumine paremale.

Lõpuks harjutatakse hobust tä-

navaliikleemisega, linna käraga, sõidukitega. Parima ratsaniku juhtimisel liigub hobune tänavail ja tutvub linnaga.

Siis õpetatakse talle vagusi seismist (juhtugu mistahes) ja paigale jäämist ka siis, kui ratsanik on lahkunud ta juurest.

Hobune, olles muutunud politseile kõlbmatuks, veedab oma eluõhtu eriti selleks määratud farmis — rohelisel aasal.

„T. P. M.“

* ta õigem nimi on Cristoforo Colombo.

tuli lõpuks järgmisele mõtele:

ja põhjalikult, kuidas leida otsemat teed Indiasse, ja sasti uuritud maa- ja täheteadust. Ta juurdles kauan eluaja oli Columbus tegelema kaartidega ning hoolremees ja maateaduse-kaartide joonestaja. Koguvuselt itaallane, Geenua kangru poeg, elukutselt me-See oli Christophor Columbus.* Ta oli rahgekasvuline, juba elatamud, hõbedajuukseiline mees. Pisikeste laevade väikest laevastikku juhtis kõr oli vaid lihtne suur purjekas.

öölda seda „Ninat“ ei tohikski laevaks nimetada, ta teist — „Pinta“ ja kolmandat „Nina“ks. Tõttomusse. Üht laevukest nimetati „Santa Maria“ks, kolm mahuksid vabalt tänapäeva ookeaniauriku sise-laeva Hispaaniast. Need olid nii väikesed, et kõik 13. augustil 1492 varahommikul lahkus kolm üht silmapaistvamat sündmust avastuste ajaloos. Tänu rängale eksimusele, kuid see eksimus tähistab Lääne-India ja indiaanlaste pärisid oma nime India elanikega — indiaanlastega (hinduistidega). hütatakse indiaanlasteks, ehkki nad sugugi ei sarnle mõnel pool Ameerikas punanahksed inimesed, keda segi Lääne-India. Teatavasti elavad veel praegugi ja suuri saari laiailiilatut. Neid saari kutsutakrika vahelt. Saal Karaiibi meres leiame hiuk väikesi

saart Guanahani'ks. Columbus nimetas ta San Salvador'iks, (= Püha Lunastaja), kuid nüüd hüütakse ta Watlingi saareks. Kaardil tähistatakse ta lihtsalt väikese musta punktina.

Ent tollest mustast punktist algab Ameerika ajalugu.

Columbus ise igatahes ei aimanudki, et viibib Ameerika läheduses. Tema arvas, et Guanahani saar on üsna India kõrval. Punanahku, kes elasid saarel, nimetas ta indiaanlasteks ja kui ta neilt kuulis suu- rest Kuuba saarest, siis tähendas ta oma päevikusse: „See saar nähtavasti ongi Z i p à n g u.“

Nii hüüti tol ajal Jaapanit. Euroopas teati selle olemasolust vaid Marco Polo' jutustuste järgi.

Saabunud Kuubasse, saatis Columbus jalamaid saadiku, kes valdas araabia keelt, „Hiina keisri“ juure. Arusaadavalt põhjusil ei leidnud saadik mingit Hiina keisrit, sest Kuubast Hiinani on liialt pikk tee. Saadik rändas 3 ööpä mööda saart ringi ja tuli siis pettunult Columbase juure tagasi. Punanahksed olid muidu väga külalislahked ja sõbralikud, kuid Hiina keisrist ei teadnud nad midagi. Siiski ei tekkinud Columbusel mingid kahtlused. Ta korraldas hiljem veel kolm suurt uurimisreisi, avastas terve rea saari ja jõudis Ameerika mandrini välja. Kuid ta ei saanud oma surmatunnini teada, et

otsima hoopis mujalt, nimelt Põhja- ja Lõuna-Ameerikast. Lääne-India ookean. Lääne-India peame aga kaardil Ida-India asetses Lõuna-Aasias ja ta kaldalid Lääne-India.

India: idapoolse — Ida-India — ja läänepoolse —

KUIPALTU INDIAD ON?

VIII

diasse, avastasid hispaanlaste teise India.

Kuid ennem veel, kui Vasco da Gama jõudis Indiasse.

laks portugallane Vasco da Gama ümber Aafrika ja Tõepoolest, 12 a. pärast Bartolomeo Diast reisi

„Nüüd võib loota, et mereteed Indiasse on avatud.“

„Ümber Aafrika minek õnnestus,“ ütles kunin- avastatud neemele uue nime: „Häällootuse neem.“

tegi teatavaks oma reisiretulemust, andis kuningas pääsenud kaardile. Kõhe, kui Dias jõudis koju ja tipule nimeks — „Tormine“. Kuid see nimekus ei

mööda sõitis, pani Dias suurele Lõuna-Aafrika maa- Tormi mälestuseks, mille abiga ta Aafrikast

kale laev mitte põhjast, ega läänest, vaid lõunast. Iainud rannikujoone. Esmakordselt lähenes Aafri-

lahe saartel, siis mandril. Vangilangenuid neediti ahelaisse ja litsuti kui heeringaid pimedasse laevapunkri. Nädalate kaupa istusid õnnetud niiskes, mustas, haisevas laevaruumis, kuni toodi orjaturule, mis asetses mõnes Türgi või Araabia linnas. Paksud, pika habemega türklased hindasid asjatundlikult värskelt saabunud inimkaupa, katsusid nende lihakseid, vaatasid hambaid. Nad ostsid vaid terveid, tugevaid ja vastupidavaid orje. Ühed pandi kaevandustesse kulda kaevama, teisi — galeeride sõudjaks, kolmandaid määrati põllutööle. Portugali orjakaupleja aga rõõmutses, et äri õitses ja ta sissetulekud järjest suurenesid.

Portugallased leidsid Aafrikas palju kaupu: piipart, elevandiluid, orje. Isegi kulda avastasid nad. Muud kui kauple ja rikastu! Kas oli üldse enam vajadust sõita kaugemale?

Ent mitte kõik karavellid ei jäänud Orjarannale peatuma. Mitmed purjetasid järjest kaugemale. Nad otsisid mereteed Indiasse.

Portugallased kuulsid araablasilt, et lõunapool Aafrikat laiuvat meri. See tähendas seda, et laevaga oli võimalik pääseda ümber mustade mandri, käänduda itta, läbida India ookeani ja jõuda muinasjutuliselt rikkale imedemaale — Indiasse. India oli tol ajal kõikide seiklejate ja ettevõtlikumate ärimeeste igatsus-esemeks. Sõnades näis ettevõtte teostamine

Dias võttis suuna põhja ja leidis peagi kaotsi-põhjas.

asjatu vaev rannikut idas otsida. See asetseb ju napoolsemast tipust mööda? Kui lugu nii, siis on kui torm kandis karavelli hoopis Aafrika kõige lõu-Ning siis tekkis Dias'el mõte — kuidas oleks, kuga polnud kõik asjad korras.

kuid ometi mitte 13 ööba võrra. Ei, tõesti — ranni-aeti tormi läbi 3—4-ööbälise teekonna võrra kõrvale, teda rannast niipalju eemale vira. Noh ütleme, ta veel ei paistnud kallast. Maru igatahes ei võinud 13 ööpa juba hoidis laev idakurssi,* kuid ikka Ent rannik jäi kadunuks.

purjed ja juhtis ta Aafrika ranniku poole tagasi. randatav. Tormi vaikides seadis Dias laevale uued ta purjed rebunud narmaks. See viiga on aga pa-Kuid karavell jäi terveks, metsik tuul oli vaid laeva kui munaakoore.

meeskond kartsid, et iga uus lähenev voog purustab gises nende vihaste hoopide all. Kapten Dias ja ta-gused ulgumere-lained vaest laeva. See ägas ja ra-Tõusis tugev torm, haaras karavelli ja ajas teda ran-oma otsuse täideviimiseks polnud tal enam mahti. Kuid vasti polegi sel neetud rannikul äärt ega otsa! Kuid

üpris lihtne, kuid tegelikult osutus ümber Aafrika purjetamine väga vaevaliseks.

Niigeri jõe suudmest veidi kaugemal käändub Aafrika rannajoon järsult lõunasse ja laskub siit-päälle õige sirgelt allapoole. Seda rannikut mööda purjetasid nüüd Portugali karavellid ligi 50 a. jär-jest ja ei jõudnud siiski mandri lõunatipuni välja. Jõuab laev eelnevast veidi kaugemale, pöördub ta sellepäälle tagasi. Talle järgneb teine, sõidab veel natuke edasi ja käändub siis samuti kodupoole jne. Meresõitjad kartsid ikka veel kaugeid, tundmata teekondi. Nad ei uskunud küll enam juttu mere keemisest, kuid vanad muinasjutud kaugele maade koletistest olid neil kõvasti pääs.

Keegi tolleaegne maadeuurija sai koguni kirjaliku käsu „hoiduda lõksu sattumast olevustele, kel inimese pää ja kala saba. Nad ujuvad lahtedes ja väinades, on relvastatud vibudega ja söövad inim-liha.“ Sedalaadi käsud ei julgustanud mehi liialt edasi ruttama.

Alles 1486. a. portugallane Bartolomeo Dias jõu-dis Aafrika lõunapoolse otsani välja, ning sedagi juhuse tõttu.

Dias oli juba väga kaugele lõunasse tunginud. Päike ei kõrvetanud enam nii tugevasti kui ekvaatoril, tuul jahenes, kuid ikka veel ei pöördunud rannik itta. Dias kavatses juba tagasi sõita — nähta-

mase kantsi langemisest, andis kuninganna Isabella Kõhe, kui saabus teade Granada, mauride vii-

kuult. Alles 1492. a. võideti muhameedlasi lõpi-tulekud. Tada, sest vihane sõda mauridega neelas kõik sisse-plainist. Esialgu ei võinud nad teda aineliselt toe-sist huvi Columbuse uue India meretee avastamise dada vägevaks kaubandus-riigiks. Nad tundsid tö-bella. Mõlemate eesmärgiks oli Hispaaniaat kujan-korral kuningas Fernando ja ta tark abikaasa Isa-riigi teenistusse. Hispaania valitsejaks olid tol Viimaks oli tal siiski edu. Ta astus Hispaania

välja. Kuid Columbus ei lasknud end heidutada. tastiliseks,* laitsid selle maha või naersid ta lihtsalt-miseks. Kuid need pidasid ta kavatsust liiga fan-judele rahameestele ning palus neilt abi selle teosta-Itaalia, Portugali ja Inglise võimukandjale ja pal-Korduvalt esitas Columbus oma plaani mitmele

lühem ning kergem.“
vaid läbida Atlandi ookeani. See tee on kindlasti purjetama ümber Aafrika, läänesuunas sõites vaha kui ka läänest. Kuid valides idateed Indiassa peab diasse võib sattuda kahelt poolt — nii hästi idast, et In-“Kui maa on kera, siis tähendab see seda, et In-

ülalnimetatud 3 laeva ühes 120 mehega Columbuse käsutusse.

Ja Columbus tüüris oma laevad läände. Nad sõitsid juba rohkem kui kaks kuud tundmatul ooke-anil, ent ikka ei paistnud veel maad. Meeskond lõi juba kartma ja nõudis, et Columbus pöörduks koju tagasi. Tal oli palju tegemist, et rahustada ja jul-gustada ärevaid ning kartlikke kaaslasi. Kuid muidu oli teekond suurepärase, nii et Columbus kirjutas oma laeva päevikusse: „Mõõdukad ilmad olid alati meie käsutuses. Hommikud olid värsked kui aprilli-kuul Andalusias. Puudus vaid ööbikute laul.“

Saabus 12. okt. öö. Laevastiku eesotsas sõitis Columbuse kõige kiirem laev — „Pinta“. Oli ilus kuupaisteline öö, ja kuuvalgel vahtkonna madrus Juan Rodrigues silmas äkki taeva serval asetsevat, teravasti piiriteldud musta joont. „Kas see pole va-hest pilv?“ mõtles Juan terasemalt silmitsedes.

Kuid taeva serval asetsev must riba ei liikunud, ei vähenenud, ega suurenenud. Tähendab, see pol-nud pilv.

„Maa!“ — hüüdis Juan piiritus rõõmus ja tor-mas ühe kahuri juure. Kõlas vali kargahtus ja kuulutas teistele laevadele, et rannik on läheduses. Avastus osutus väikeseks saarekeseks. Ta oli üheks lüüliks pikas saarte ahelikus, milline palistab Kara-iibi merd. Punanahksed elanikud kutsusid seda

Edgar Leis, 13 a.
Kanepi

Pärast hallaööd.

Taevarand oli selge kui kuld,
idataevas kumas vaid päiksetuld.
Järvel hõljus tihe uduloor
hääbund oli lill, vana kui noor.

Kartulinurmed närtsinult seisis,
ristikud aina noruspäi vaatsid.
Sooääres seisis koltunud vili,
mis hääd saaki töotanud oli.

Põllumees nüüd kurvalt kõndis,
ohkel koltund vilja vaatis.
Mure rõhus tema südant,
mis saab nüüd küll kodust?

Hallaöö oli rikkund kuldse vilja,
mis ennist ehtis nurmeselja.
Nüüd pärast külma hallaööd
oli peremehel muret, oli tööd.

L. nevat — nagu rahvasuu räägib —
rootsi kuningakojust. Nimelt ole-
vat vanasti vanem kuninga poeg
päinud trooni, teised pojad ehita-
nud omale laevad ja läinud laia
maailma õnne otsima. Nad randu-
nud Eesti rannal asuvail saaril ja
jäänud sinna elama.

Pakri saarte elanikud pole ku-
nagi orjusikke all vaevelnud, vaid
alati vabana elanud. Kord olevat
tahetud ka neid orjastada, kuid
miskipärast seda ei saadud täide
viia.

SAARLASTE ELU JA TÖÖ

Saarte elanikud elatuvad päämi-
selt karjandusest, põllundusest,
kuid nende tähtsaim tuluala on
k a l a n d u s. Nad on kõik tublid
kalurid.

Saarlased on elav rahvas. Kui
nad tulevad Paldiskisse ja siin lii-
guvad, kajab kogu tänav nende val-
just jutust. Saarlased müütavad
Paldiskis päämiselt kalu, võid ja
liha. Suvel ututavad nad tihti
Paldiski turu või ja maasikatega
üle, liites hinnad alla, mis kohali-
kele põllumeestele ei tee rõõmu.
Saarlased ostavad Paldiskist kala-
püüniseid ja muid suuremaid tar-
beriistu, mida neil saarel asuvas
kaupluses ei leidu.

Saartele pääseb mandrilt harili-
kult paatidega, kuid talvel ka jää
kaudu. Mõnikord kui jää on üle-
käimiseks kõlbulik ja Paldiskis
laata peetakse, on kogu jää täis tu-
levaid ja minevaid saarlasi: ühed
tulevad kaupa ostma, teised on
sisseostud teinud ja siirduvad ko-
ju tagasi. Kaugenevad saarlased
paistavad rannasolijaile väikeste
täppidena, muutudes üha väikse-
maks, liginejad aga suuremaks.
Kõige täbaram lugu on saarlastega
siis, kui jää veel ei kanna inimest
ja ka paadiga ei saa enam sõita.
Sel korral on postiühendus seis-
mas ja saarlane on nagu vangis.

SUITSUTARE MUUSEUMIKS

Paldiski ja Pakri saared on ti-
hedasti omavahel seotud ja kes
kord juba Paldiskit külastab, ei
jätä ka Pakri saarile sõitmata, et
sääse rahva elu-oluga tutvuda ja
külastada aasta eest avatud muu-
seumi, mille hooneks on kahe-
saja-aastane suitsutare
ja sisustiseks kõik saarel leiduvad
vanema-aja töö- ja tarberiistad.

Huvitav on ka V.-Pakri saarel
asuv kabel, kuna sääsel altaripildil
esinevad haruldase nähtena kalad.
Tuntud on ka saare pulgapiti-
sid, mida saarenaiste nobedad
käed valmistavad ja mida nad suu-
rima lahkusega neist huvitatuile
näitavad.

Ellen Rõžov, 13 a.
J.-Jaani

L.

Mälestus sünnikohast

Sääl, kus jõgi metsapõues voolab
sinitaevas lõõrib lõoke,
aasalt armsaid lillelõhnu hoovab, —
ei see koht mul iial unune.

Sääl on armas lapsepõlve kodu,
alaline unistuste-riik.
Sääl, kus kuused seisis pikka rodu,
hõljus õrnas tuules pehme kiik.

Ei sääl iial tunnud muret vaeva
minu väike süda kunagi.
Küsimus nii valus tõuseb taeva:
kas veel iial saan ma sinna tagasi?

A. Kopelmann, 14 a.
Paldiski

P.

PAKRI SAARED

Paldiski linnast umbes kolme ki-
lomeetri kaugusel asub Väike-
Pakri saar, mille pikkus on üle
viie ja laius kolme kilomeetri.
Väike-Pakri saare taga asub Suur-
Pakri saar, mis pindalalt esime-
sest veidi suurem. Saarte vahe on
keskmiselt 1—1,5 kilomeetrit. Sääl
võib sõita ainult väikeste paatide-
ga, kuna suuremad jäävad madala
vee tõttu põhja kinni. Madala vee-
seisu ajal pääseb isegi jalgsi teatud
kohtadest ühelt saarelt teisele.

Saarte läänerannik on pankran-
nik, mida lained aegajalt lõhesta-
vad ja õonestavad, kuna ida poole
madaldub rannik ja muutub laug-
rannikuks.

Paldiskist avaneb Väike-Pakri
saarele kena vaade. Suurem osa
saarest on kaetud metsaga, mille
vahelt paistavad hooned ja vilja-
põllud. Pakri saartel ei puudu ka
tuulikud, mis saarte elanikele vilja
jahvatavad. Üks Väike-Pakri saa-
rel asuv tuulik paistab selgelt ka
Paldiskisse, muutes vaatepilti kau-
nimaks. Saarel asub omaette ka
kool.

RAHVASUU RÄÄGIB, ET...

Pakri saarte elanikkonna moo-
dustavad päämiselt rootslased,
kes eesti keelt valdavad, kuid
omavahel räägivad siiski rootsi
keelt. Pakri saarte elanikud, roots-
lased, ehk saarlased, nagu neid
meie pool lihtsalt hüütakse, põlve-

PREEMIAD

V LOOMINGUVÕISTLUSE HÄALE- TAJAILE LANGESID JÄRGMISELT:

- Paul, Arno, Leebiku — J. London „Jutt
Keeshist“
Veem, E., Tartu — Noorkotka käsiraam-
mat
Kirsipuu, Aksel, Kunda — H. Rajamaa
„Uusi sõnu“
Teekman, A., Tallinn — J. Jaik „Kaa-
melid pasunapuhujatega“
Puundersell, Kaagjärve — S. Topelius
„Kilplased“
Abner, Leonh., Kadrina — „Metslaps“
Võidutäht, E., Ahja — P. Puusepp „Ette-
ütleri I“
Marfeld, H., Pikasilla — „Indiaani mui-
nasjutte“
Koppel, Hans, Aa — „Metslaps“
Joost, J., Nõmme — J. Aho „Südametun-
nistus“
Raavel, Arnold, Kamali — E. S. Thom-
son „Kuri ahv“
Talvis, R., Tartu — L. Kyösti „Kroonu
tüürimees“
Sarapik, Lembit, Tallinn — O. Luts „Õpi-
lane Valter“
Arold, Valdeko, Roela — T. Poska „Un-
gari rahvajutud“
Pintman, H., Narva — M. Sillaots „A.
H. Tammsaare looming“

Järgm. numbris
kuulutame välja

„ÕPILASLEHE“ VI
LOOMINGUVÕISTLUSE

MERERÖÖVLID

KOHUTAV ELAMUS

Algus eelm. nr.

Painuvad peenikesed haarmed on varustatud alumiselt küljelt kahe iminapa reaga. Haarmed on algmises osas ühendatud nahakesega moodustades lehtri, mis mähib haaratud ohvri ja surub selle ümmarguse suu lõugadele.

Kuigi kaheksajalg näib oma liigutustelt ookeani põhja mööda roomates aeglane, siiski mõningail juhtudel ujub ta raketina kiirelt, pursates sifoonist veejoa vastasuunas oma keha liikumisele. Mõnikord kaheksajalad tülitsevad omavahel, kusjuures nende haarmed tõmbuvad kerra, kuna kumbki neist püüab tabada teist oma terava kõverdunud nokaga. Ärrituses, värvilised kirjad nende kehal, mis normaalselt helgivad mitmekesiseis pruuni ja kollase varjundeis, muutuvad selgemaiks ja käsnased kühmukesed nahal tõusevad teravamalt esile. Purpurpunased ja violetsed lained ujuvad vaheldumisi üle kaheksajala keha. Vahetevahel väljub sifoonist musta vedelikku nagu tinti, —

OMA MOODI SUITSUKATE, MILLE ABIL LOOM TEEB NÄHTAMATUKS OMA MANÖÖVRID.

Rahulik olekus ookeani põhjas roomates omab kaheksajala keha kahvatu varjundi, mis harmoneerib ümbritseva keskkonnaga, nii

et loom tegelikult jääb märkamatuks.

HIIGELKALMAAR — MERIRÖÖVEL
Kaheksajala sugulane — hiigelkalmaar on suurim inimesele tuntud selgrootu loom. Ta omab 10 haaret ja pikliku sigari-taolise keha, kohandatud kiireks ujumiseks sügavais voogudes. See suurim selgrootu loom ületab kaugelt kaheksajala oma jõult ja suuruselt. Üks loodusteadlane märgib hulga juhtusid, mil ta selliseid koletisi nägi New-Foundlandi kalaste ligidal. Nende seas oli eksemplar, mille

PIKKUS OLI SABA OTSAST SUUNI
3 M,
kuna haarmed olid 12,5 m pikad, nii et üldpikkus sel kohutaval merielukal oli umbes 15,5 m.

Üks säärane koletis, püütud New-Foundlandi saare Kolmainu lahest 1877. a., hoiti alal soolases vees ja pandi välja New-Yorgi akvaariumis. Tema topis on praegugi Ameerika zooloogiamuuseumis. Keha pikkus — 2,8 m, haarmede pikkus 9 m.

KOHUTAV ELAMUS

Keegi ei tea, kui kaua nad elavad ja kui sügaval nad elutsevad. Kolm kalurit 1878. a. nägid 16,5 m pikkuse koletise, kes oli jäänud luitele New-Foundlandi saare ligidal. Nad pidasid teda mereõnnetusel ümberpaisatud lootsikuks, aga kui nad jõudsid ligemale, paiskusid looma kohutavad suured

maosarnased haarmed nende vastu.

Merimeeste seas valitsevad jutustused kokkupõrgetest kalmaaride ja kašelottide* vahel. Püütud kašelottide pääd on mõnikord külvatud üle hiiglahaarmetest küntud armidega. Rahvapärilised jutustavad võitlustest kalmaaride ja merimeeste vahel, kuna vanus raamatuis leidub illustratsioone, mis kujutavad kalmaare, kes püüavad kummutada laeva, haarates mastist. Ülalmainitud loodusteadlane jutustab üksteisest allikaist võitlusest kalmaari ja kahe aerutaja vahel lootsikus. Nad pääsesid vaid seeläbi, et raiusid katki ta kohutavad haarmed kirvega. (Vt. pilt eelm. nr.)

* kašelott e. võidisvaal, ülisuure kändilise pääga, kuni 23 m pikk.

KOOLIRAADIO TÄNAVU.

MILLISED ETTEKANDED MEELDISID KÕIGE ENAM?

Möödunud kooliaastal kuulasid alaliselt kooliraadio tunde 540 kooli. Nendest oli umbes 20 prots. endil vastuvõtjad, teised olid kõik õpetajate omad.

Varem korraldatud ankeet näitas, et kõige innukamateks kuulajateks olid maakoolid.

Kooliraadio ei taha anda tavalist õppetööd, vaid elamusid.

Kõige enam meeldisid õpilastele kuuldemängud,

siis kuuldepildid ja ettekanded demonstratsioonidega. Sellele järgnesid reportaaži korras üleantud tunnid.

Sel veerandil kuuleme:

Neljapäeval, 4. nov. on kavas V. Altoa kuuldemäng koduloolistel ainetel „Isa ja ema“. Näitejuhiks F. Moor.

Neljapäeval, 11. nov. kõneleb mag. phil. P. Ariste teemal: „Mede kiel ja tede kiel“. Siin tuuakse murdenäiteid elust ja kirjandusest.

Neljapäeval, 18. nov. on õpet. O. Rõdali reisivate Islandist „Sädemete saarel“.

Neljapäeval, 25. nov. annab õpet. Paul Usai ülevaate „Klaasipudeli eluloost“. Kuidas valmistatakse klaasi? Reportaaž toimub klaasivabrikust.

Neljapäeval, 2. dets. on kuuldepilte A. Mälgü romaanist „Läänemere isandad“.

Esmaspäeval, 6. dets. toimub Soome iseseisvuspäeva pühitsemine. Aktuse ülekanDED antakse Tallinnast ja Helsingist. Aktusekõne peab „Fenno-Ugria“ abiesimees G. Ollik.

Neljapäeval, 9. dets. antakse üle muinasjutte ja laule algkooli nooremale astmele. Teem: „Matk muinasjutumaale“.

Neljapäeval, 16. dets. annab reportaaži R. R. toimetaja Karl Kesa.

Esmaspäeval, 20. dets. on J. Öngu jõulu kuuldemäng.

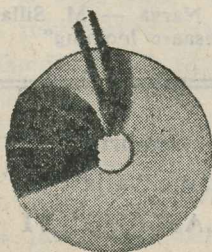
Kõik tunnid algavad kell 1 päeval ja kestavad 30 kuni 40 minutit.

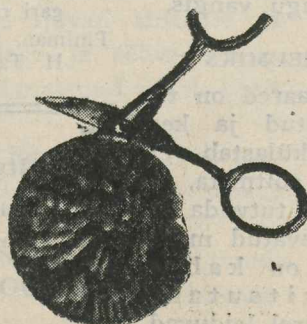
VILLASE TUPSU VALMISTAMINE

Villased tupsud kaunistavad mütse, nõõride otsi jne. Sellise tupsu valmistamist näeme pildil.

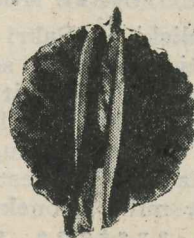
Võetakse 2 papprõngast, kummalegi tehakse keskele umbes 1 cm suurune auk. Tupsuke tuleb läbimõõdult nii suur, kui on rõnga äärte laius kokku, sellepärast ei olegi väga tähtis, et keskmine auk oleks tingimata 1 cm suur. Ilus tuleb tupsuke inglislõngast. Lõng võetakse mitmekordselt ja keritakse papprõngastele. Jatkates jäetakse jätku ots rõnga servale. Mähitakse seni, kuni seesmine auk täis. Siis lõigatakse lõngad rõngaste vahelt katki (vt. pildil nr. 2) ja tupsuke seotakse rõngaste vahelt kõvasti kinni. Lõppeks pügatakse tupsuke korralikult siledaks.

nr. 1

nr. 2

nr. 3

Lähemas numbris
algab
väljalõigatav
FOTOKURSUS

SPORT

MEIE KERGEJÕUSTIK MÖÖDUNUD HOOAJAL Algus eelm. nr.

■ VAATLUSI JA HINNANGUID

■ SAAVUTUSTE TABEL

KAUGUSHÜPPES

taandusid rajalt E. Tamm ja N. Küttis. Rõõmustavalt aga edenes siin R. Toomsalu (7.41,5) ja A. Raska jõudis ometi kord ületada 7 m piiri. Ka F. Tarkmann oli stabiilne.

KOLMIKHÜPPES

meister Küttis pole jällegi võistelnud. Edenesid siin aga A. Raska (14.33) ja N. Kalm (14.11). Esimene neist peaks purustama Küttise rekordi tuleval aastal. Kahjuks aga siin puudub täielikult noorem põlv.

LÜHIMAAJOKSUDES

valitses tänavu täielikult nobejalgne Ruudi Toomsalu, kes on ka ainuke rahvusvahelise klassi kuuluv mees. Noortest — koolipoistest K. Ivanovist ja A. Allikust loodetakse tulevat häid mehi.

KESKMAAJOKSUDES

saavutused ei ulatunud rahvusvahelisele tasemele. Parimaks meheks siin oli Ets Prööm, kes 800 m — 5000 m-ni saavutas hooaja paremad tulemused. 1500 m-is jäi tal ainult pool sekundit puudu igatsetud 4-min. piiri rikkumisest. Keskmiselt uueks üllatusmeheks oli E. Jakobson.

PIKAMAAJOKSUDES

tase on veel nõrgem. Parematest on siin ainult A. Anier ja R. Lulla. Eriti viimaselt loodame eelneval hooajal paremaid aegu. Kuid teisi mehi siin üldse nimetada pole.

Kokkuvõttes võime tänavuse hooajaga kergejõustikus olla täiesti rahul. Iseloomustav on aga see, et enamikul aladel on tippmehed arenenud teistest kaugele ette, kuna üldtase on järeletulemi-

ses visam. Kuid just tänu tippmehile, võime endid nimetada tänavu Euroopas 7. ja maailmas 9. kergejõustikurahvaks, milleni me varemalt pole küündinud kunagi!

3 PAREMAT TÄNAVU ARVESTATUD KESKMINE ON 6 MEHE JÄRELE

100 m jooks:

R. Toomsalu — 10,7; G. Beckman — 11,1; E. Susi — 11,1. Kuue parema keskmine resultaat — 11,05 (möödunud aastal — 11,08).

200 m jooks:

R. Toomsalu — 22,3; J. Talmre — 23,0; E. Kulmar — 23,1. Keskmine resultaat — 23,02 (aasta varem — 23,08).

400 m jooks:

R. Toomsalu — 50,6; G. Beckman — 50,9; E. Kulmar — 51,2. Keskmine res. — 51,4 (51,4).

800 m jooks:

E. Prööm — 1.58,8; F. Tungal — 1.59,2; A. Jür lau — 2.00,2. Keskmine res. — 2.00,3 (2.01,6).

1500 m jooks:

E. Prööm — 4.00,4; J. Piliiste — 4.03,8; R. Sams — 4.04,8. Keskmine res. — 4.05,3 (4.05,8).

3000 m jooks:

E. Prööm — 8.46,4; R. Sams — 8.58,2; A. Anier — 8.59,0. Keskmine res. — 9.04,9 (8.59,7).

5000 m jooks:

E. Prööm — 15.30,6; A. Anier — 15.36,9; A. Saar — 15.46,5. Keskmine res. — 15.52,6 (15.56,7).

10 000 m jooks:

A. Anier — 32.55,6; R. Lulla — 33.25,5; K. Laas — 35.34,6. Keskmine res. — 34.54,6 (34.05,7).

110 m tõkkejooks:

J. Talmre — 15,5; R. Toomsalu — 16,0; G. Beckman — 16,3. Keskmine res. — 16,45 (16,37).

Kuulitõuge:

A. Kreek — 15.90,5; A. Viiding — 15,80; E. Lilienthal — 14,39. Keskmine res. — 14,81 (14,58,5).

Kettaheide:

O. Erikson — 47.84; P. Määrits — 46,53; E. Lilienthal — 44.50. Keskmine res. — 44.67 (44.85).

Odaheide:

G. Sule — 73.31; F. Issak — 70.56; A. Mägi — 67.15; V. Uibo — 59.57; H. Vainet — 58.65; A. Vernik — 58.60. Keskmine res. — 64.64 (63.84).

Vasaraheide:

K. Annamaa — 48.13; K. Sule — 39.28; A. Ratnik — 31.74. Keskmine res. — 35.53 (36.24).

Kaugushüpe:

R. Toomsalu — 7.41,5; A. Raska — 7.10,5; F. Tarkman — 6.98. Keskmine res. — 7.00 (7.10).

Kõrgushüpe:

A. Kuuse — 1.92; O. Kaldre — 1.87; H. Veskila — 1.85. Keskmine res. — 1.84 (1.82).

Teivashüpe:

E. Äärma — 3.95; R. Kiipsaar — 3.90; K. Kask — 3.80. Keskmine res. — 3.74 (3.67).

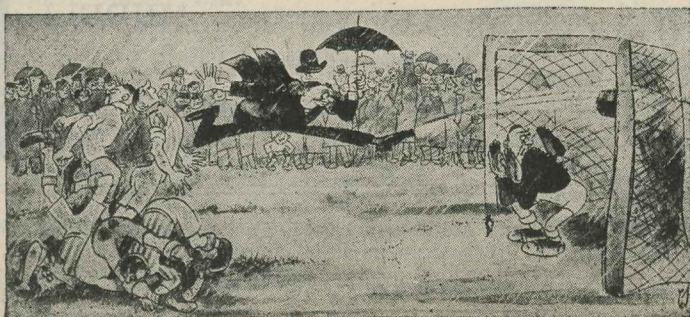
Kolmikühüpe:

A. Raska — 14.33; E. Järkson — 14.12; N. Kalm — 14.11. Keskmine res. — 13.84,5 (14.05).

ASK — PARIM KERGEJÕUSTIKUSELTS.

Eesti esivõistlustel kergejõustikus tuli tänavu seltsidest esikohale Akadeemiline Spordiklubi. Ka tänavused hooaja-kokkuvõtted näitavad, et ASK on tõusnud kergejõustikus parimaks org.-iks ja veelgi selgemalt näitab ASK esikohal püsimist see kokkuvõtte, mille on avaldanud „Eesti Spordileht“ ja milles on kokku võetud punktid meeste ja naiste esivõistlustelt, samuti ka kümnevõistluse ja teatejooksu esivõistluste tulemused. Selle kokkuvõtte alusel ASK saab esikoha 200 punktiga, teisele kohale tuleb Tallinna ÜENÜ — 160 p. ja alles kolmandaks Tallinna Kalev 136 p. (Kalevil ei olnud osavõtjaid naiste esivõistlustel). Teistel seltsidel on kõnesoleva kokkuvõtte põhjal punkte järgmiselt: Nõmme ÜENÜ 32, Pärnu Kalev 26, Tallinna Politseiametnike Kogu 23, Viljandi Sakala 20, Tartu Kalev 13, Kiviõli Spordiklubi 7, Rõngu Koit 4, Riisipere ÜENÜ 4, Valga Spordiklubi 2 ja Tallinna Puhkekodu 1. „Pstm.“

Jalgpalli sügisvooru lõppmäng

Karikas on mängus, aga võitu ei tule ega tule. Ja siis on suur võimalus, mille kasutab ära — palliklubi esimees ise...

(Rsb.)

M. Tsäko, Kiidjärve.

20. MAAGILISED RUUDUD.

(5 punkti)

1	2	3	4		5	6	7	8
2					6			
3					7			
4			9	10	11	8		
			10					
			11					
13	14	15	12		17	18	19	20
			16					
14					18			
15					19			
16					20			

1. hoone, 2. poisi nimi, 3. looma kehaosa, 4. muutamiskoht, 5. kuri, 6. asula, 7. otsi, 8. skandinaavia mehenimi, 9. karikaturist, 10. vili, 11. sõiduk, 12. hääliitus, 13. koera nimi, 14. mitte ilmsi, 15. tööriist, 16. jõgi Euroopas, 17. huumor, 18. eeslinn, 19. jutt, 20. omadus.

Igasse ruutu asetada täht, nii et ülalt alla ja pahemalt paremale saaksime nõutava tähendusega sõnad.

Rahula Pärn
Tallinn

21. SALADUSLIK TELEGRAMM

(3 punkti)

Meie majast lendas üle saladuslik lennuk, millelt visati alla veelgi saladuslik telegramm:

Tervitusi Põhjanaba retkelt:

D. Ralnik
K. Leolno
K. Penat
P. Klant

Uuris seda ja otsustasin, et need on sõjaväelased. Mis põhjusel?

Opilasleht

kupong nr.

7

M. Tsäko, Kiidjärve.

22. MITU KANA — MITU LAMMAST?

(2 punkti)

Aias on lambaid poole rohkem kui kanu. Kui lugeda loomade jalgu, siis saame 40. Mitu kana ja lammast on aias?

G. Olevson, Värskä.

23. LEIDKE ELUKUTSED!

(1 punkt)

K. MAAHEIN
M. KESEOJA

Millist ametit peavad ülaltoodud isikud?

Lahendid ära saata hiljemalt 10. nov.

„OPILASLEHESE“ NR. 5 ILMUNUD MÕISTATUSTE LAHENDID.

14. „RISTSÕNAD“.

Paremale: 1. Keres, 5. male, 7. Adalbert, 9. ruum, 11. katastroof, 15. Roela, 16. ida, 18. nr., 19. set, 21. „Vari“, 23. Otto, 24. visa, 25. piir, 26. alt, 27. von, 28. um, 30. Adari, 31. Aasa, 33. te, 34. F. Issak.

Alla: 1. Karksi, 2. Eduard Vilde, 3. raut, 4. Elmar, 5. mr., 6. E. Ä., 8. Ester, 10. do, 12. soni, 13. Oasti, 14. foto, 17. aasta, 20. etrusk, 22. Ra, 23. Oinas, 24. vaat, 25. Po, 27. vii, 29. ma, 32. Aa.

15. „KAS ‚EI‘ VÕI ‚JAA‘?“

Kui te 1—6-ni olete vastanud: „jaa, ei, ei, ei, jaa, jaa“, siis vastake ka 7. — „jaa“. Need vastused on õiged.

16. „MATEMAATILINE PÄHKEL“.

Rohi maksis 1,10 kr., pudel 0,10 kr.

ÕIGESTI LAHENDASID

ja saavutasid vähemalt 6 punkti: K. Laas (7×7 p.), V. Kõdar (7 p.), D. Pilberg (7 p.), M. Tsäko (6×7 p.), E. Piile (7 p.), J. Nõöp (7 p.), nimetu (7 p.), Must Madrus (3×7 p.), A. Puusepp (7 p.), A. Priimägi (7 p.), K. Jaanus (7 p.), E. Veem (3×7 p.).

NEIL VEDAS NR. 5

1. K. Jaanus — Novellipõimik
2. K. Laas — „Õ“ uus aastak.
3. M. Tsäko — Muinasjutte

TÄNASED AUHINNAD

1. 1001 ööd — Muinasjutte
2. Magav kuningatütar
3. Laisk Liisi

MOÕBLIARI Omanik L. TULF. Tartus, Võidu t. 32. Soovitame: diivaneid, garnituure, kušette jne. Valmistame: igasugust moodsat mööblit. — Äris rikkalik valik raudvoodeist, merehein- ja jõhvadrasteist. Asutustele soodsaim ostukoht. Hinnad mõõdukad.

AITA NAERDA

L. Raudsepp, 15 a.
Võru

N.

SETU JA HÄRRA

Kord jootis setu mõisahärra kae-
vust hobust sama pangea, mille-
ga vett välja võeti. Mõisahärra
nägi seda läbi akna ja tuli trepile:
„Kuule, setu, mis sa säääl minu pu-
hast pange solgid!“ Setu vastas:
„A herr, kui sull tast viist ni’ kah-
jo um, sis ma vala tagasi!“ ja va-
laski vee tagasi kaevu.

*

Mõisasse tuli kausisetu. Ta
läks kööki ja ütles, et tahab proua-
ga kokku saada. Ise mõtles, et see
vast ostab kausse. Toatüdrukud
keelasid küll setut, et ärgu min-
gu, aga kus setu siis kuulas, läks
oma lumiste jalgadega tuppa. Säääl
tuli härra vastu, too hakkas kar-
juma, miks ta lumiste jalgadega
tuppa tuleb. Setu seisis põrandari-
iide pääl, kohe hüppas kõrvale ja
ütles: A’da herr, es ma sis su kan-
ga pääle astui, ma või kõrval kah
jo astu!

A. Tevan, 12 a.
Tuudi-Liiva

N.

TULD

Talumees tahab piipu „tolmama“ pan-
na, aga ei leia „välgumihkliit“ üles —
on vist selle koju unustanud. Talle tu-
leb sõber vastu; sellelt ta küsib ähvar-
dades: „Anna mulle tuld või ma pistan
su põlema!“

Et just Teie kool
võidaks

KOOLIDE VÕISTLUSEL

ELEKTRI-

JÕUJAAMA-

MUDELI

selleks tellige kõik

„Opilaslehte“